

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Kópavogur 28. apríl 2021

Umsögn um frumvarp frá heilbrigðisráðherra til laga um breytingu á lögum um ávana- og fíkniefni, nr. 65/1974 (afglæpavæðing neysluskammta) lagt fram á 151. löggjafarþingi 2020-2021 mál 714.^[1]

IOGT á Íslandi leggst eindregið gegn umræddu frumvarpi og bendir á að samþykkt þess muni leiða til aukinnar neyslu vímuefna í landinu. Það mun auka vanda sem neysla vímuefna veldur en vímuefni eru skaðleg.^[2] Frumvarpið er illa unnið og vanbúið. Það að keyra í gegn grundvallarbreytingu, kúvendingu á forvarnastefnu Íslands, í gegnum þingið með lítilli umræðu og helst engri umræðu út í þjóðfélaginu. Norðmenn gerðu mikil mistök þegar þingið þar í landi samþykkti án þess að ræða fyrst um kosti og galla afgangavæðingar að skipa nefnd sem ætti að afgangavæða. Sú nefnd skilaði af sér 400 blaðsíðna skýrslu. Sem betur fer hefur Verkmannaflokkurinn náð að stoppa þessi mistök. Hér á landi hefur engin raunveruleg umræða átt sér stað og illa skrifað og illa undirbúið frumvarp byggt á veikum rökum á að verða að lögum.

Dr. João Goulão höfundur Portúgölsku leiðarinnar sagði „Afgangavæðing er ekki silfurkot,“ sagði hann. „Ef þú afgangavæðir og gerir ekkert annað, munu hlutirnir versna.“
“Decriminalization is not a silver bullet,” he said. “If you decriminalize and do nothing else, things will get worse.”^[3]

Það vantar heildarstefnu í forvörnum. Hún rann út á síðasta ári og þá hefði átt að vera búið ræða hana og móta og síðan fastsetja á síðasta ári fyrir næstu 10 ár til ársins 2030. (Sem er sama ár og Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna miða við). Hverjum hentar það að ekki er komin út ný heildarstefna? IOGT á Íslandi hefur kallað eftir að ný heildarstefna í forvörnum verði mótuð þar sem allir þættir eru metnir. Sérstaklega, að verði tekið upp „**Lýðheilsumat**“ líkt og gert er umhverfismat og raunverulega metið allt það tjón sem fíkniefnaneysla veldur þjóðfélaginu. Sem dæmi um Lýðheilsumat á heimsvísu er Global status report on alcohol and health sem WHO gefur út og bæklingur Movendi International um Áfengi og Heimsmarkmiðin þar sem fram kemur að áfengi hindrar 14 af Heimsmarkmiðunum 17. Önnur fíkniefni hindra Heimsmarkmiðin líka. Ætlar Alþingi sem samþykkt hefur Heimsmarkmiðin að vinna gegn þeim með því að lögleiða neysluskammta? Að reyna að keyra í gegn breytingar á virkum forvörnum, svo sem lögleiðingu neysluskammta áður en heildarstefnan er sett er mjög einkennilegt. Minnir á bútasam þar sem klippt eru göt í forvarnarvarnarteppið. Líkist því sem þau sem vilja „frelsa“ áfengi eru gera núna. Þau gáfust upp á að koma frumvarpi með allsherjar breytingum í gegnum þingið og reyna núna að koma einni breytingu í gegn í einu. Að leyfa sölu beint fram frá framleiðslustað mun rústa ÁTVR.

Yfir 500 mismunandi vímuefni verða **lögleg**, með þessu frumvarpi. Með lögleiðingu þessarra efna sendir Alþingi mjög skýr og sterk skilaboð að þessi efni séu ekki eins hættuleg og við töldum. Lögleiðing normaliserar og veitir ákveðið samþykki fyrir notkun sem leiðir til aukinnar notkunar. Dæmi um efni sem verða lögleg: Carfentanyl – 10 þúsund sterkara en morfín. Fjögur grömm nægja til drepa 200 þúsund manns. Neysluskammtar af

nauðgunarlyfjunum, GHB og Rohypnol - það verður löglegt að valsa með þau inn á skemmtistaði að vild.

Hugtakið „afglæpavæðing“ (decriminalisation) þýðir í raun að lækka refsingar á afbroti sem getur þýtt allt frá minni/öðruvísi refsing niður í enga refsingu. Hugtakið þýðir ekki eingöngu að gera glæp refsilausan eða löglegan. Fylgjendum lögleiðingar vímuefni hentar mjög að tala um afglæpavæðingu en ekki lögleiðingu. Áformin sem eru reifuð er lögleiðing – leyfilegt að vera með ákveðið magn af fíkniefnum og engin viðurlög. Lögreglan má ekki gera efnin upptæk. Að kalla þetta afglæpavæðingu getur verið tæknilega rétt en rétta orðið er **lögleiðing neysluskammta**.

Það er risastökk milli þess að minnka refsingar fyrir neysluskammt og það að lögleiða þá. Alþingi samþykkti nýlega bann við kvikasilfri, t.d. í hitamælum, og sendi þannig skýr skilaboð um að kvikasilfur er enn þá hættulegra en við hældum. Ef Alþingi afturkallaði nú bannið þá sendir það skilaboð um að kvikasilfur sé minna hættulegt en við hældum. Þannig að þeir sem vilja lögleiða þessi vímuefni hljóta að telja þau minna hættuleg en talið hefur verið. En samt er eitt af rökum þeirra að það verði að lögleiða af því sum þessara vímuefna valdi dauðsföllum vegna of stórra skammta og að þeim muni fækka ef efnin verði lögleg. Mjög er einblínt á dauðsföll vegna of stórra skammta en önnur dauðsföll tengd efnunum og annars konar skaði virðist skipta litlu máli. Staðreyndin er sú að löglegu vímuefnum valda flestum dauðsföllum. Árlega deyja um 55 milljón manns, þar af 8 milljónir tengdum tóbaki og um 3 milljónir tengt áfengi. Í heild er skaðinn af áfengi mun hærri en af tóbaki. Síðan koma lögleg verkjalyf eins og fentanyl og oxykódon, sem eru lögleg en misnotuð. Þessi mikli skaði af tóbaki, áfengis og verkjalyfja er vegna fjöldans sem notar efnin. Um 1980 reyktu um 50 % fullorðinna á Íslandi tóbak en í dag 7,6 %. Rétt um 40 % fullorðinna í heiminum neyta áfengis. Um 270 milljónir fullorðinna (15-64 ára) eða 5,5 % höfðu neytt annarra fíkniefna árið 2016. Af þeim voru 35 milljónir með vímuefnaröskun, eða 0,7 %. **Er besta leiðin til að hjálpa þessum 35 milljónum að gefa fíkniefnaiðnaðinum opið skotleyfi á 8 milljarða jarðarbúa?**

Þegar við finnum skaðleg eiturefni í umhverfinu þá reynum við fjarlægjum þau úr umhverfinu, takmarka aðgang og notkun. Bann við notkun þeirra auðveldar öllum ákvarðanatöku. Líka foreldrum og unglíngum.

Lögleiðing normaliserar og veitir ákveðið samþykki fyrir notkun. Í ríkjum í USA sem leyft hafa kannabis í lækningaskyni, t.d. fyrir ömmu á líknarbedinu, þá hefur neysla barna og unglínga aukist. Og líka hefur hún aukist þar sem neysla kannabis hefur verið leyfð. Ekki má gleyma að fyrir suma er lögleiðing vörslu neysluskammta aðeins byrjunin. Þau vilja ekki aðeins leyfa vörslu, heldur líka kaup og sölu og framleiðslu. Þeir sem vilja ganga lengst vilja gefa fíkniefnaneytendum sem nota mikið, lyfseðla fyrir efnunum þar til neytandinn ákveður sjálfur að reyna að hætta. **Spurning:** Myndu lyfseðlar líka vera gefnir fyrir tóbak og áfengi til að mismuna ekki neytendum? Verður farið alla leið þangað á endanum? Hvar verður stoppað? Hverjir græða mest á að lögleiða neysluskammta? Ekki fólkið með alvarlega vímuefnaröskun. Ekki þeir sem ætla sér að neyta í tómstundum sínum og eiga í hættu að þróa með sér röskun. Nei, þeir sem græða mest er fíkniefnaiðnaðurinn. Einu skrefi nær að leyfa kaup og sölu, sem væri draumastaða fyrir fíkniefnaiðnaðinn. T.d., tóbaksiðnaðurinn er búinn að vinna að því að lögleiða kannabis frá 1970.

Í lögum er listi (alþjóðlegur) yfir þau vímuefni sem eru ólögleg. Er verið að leyfa öll efnin á

listanum?. Yfir 500 efni Af hverju þarf að leyfa t.d. carfentanyl, GHB? Á að leyfa öll lyfseðilskyld lyf? Nú eru einnig fjöldamörg lyf sem er aðeins leyfilegt að nota inn á sjúkrahúsum til svæfingar og deyfingar og gefin sjúklingum af heilbrigðisstarfsfólki. Á að leyfa þau almenningi? Fíkniefnaíðnaðurinn er stöðugt að þróa ný vímuefni, mörg þeirra mun hættulegri en þau fyrri. Verða þau sjálfkrafa leyfð?

Af hverju leyfa neyslu 18 ára? Hvað með að rannsóknir sýna að það að fresta neyslu á fíkniefnum fram yfir tvítugt minnkar líkurnar á fíkniröskun? Þýðir þetta að áfengiskaupaaldur verði lækkaður niður í 18 ára og þannig skaðinn af áfengi aukinn? Þeir sem eru fylgjandi frumvarpinu tala digurbarkalega um þeir séu að fylgja nýjustu vísindum en horfa fram vísindaniðurstöðum sem hentar þeim ekki. T.d. rannsóknir og alþjóðleg reynsla sýnir að í sambandi við áfengiskaupaaldur að þá eru það helst árgangarnir sem eru einu til tveimur árum yngri sem laumast til að brjóta lögin en ekki yngri árgangar. Það er ef áfengiskaupaaldurinn er 20 ára þá eru það 18 og 19 ára en ef áfengiskaupaaldurinn er 18 ára þá eru að 16 og 17 ára. Þannig að með að setja neyslualdur vímuefna 18 ára þá eruð þið að setja aukinn þrýsting til neyslu hjá 16 og 17 börnum. Þannig brjótið þið gegn Barnasáttmálanum.

Það er einnig kristalklárt að ef þetta frumvarp er samþykkt og neyslualdur er 18 ára þá mun áfengisiðnaðurinn krefjast þess áfengiskaupaaldurinn verði lækkaður niður í 18 ára til samræmis. Þannig munu fleiri 16 og 17 ára prufa áfengi og skaðinn af áfengisneyslu aukast og fleiri þjást af áfengisröskun. Er Alþingi tilbúið að fórna ungmennum þessa lands?

Að börn eigi einnig að vernda fyrir eigin fíkniefnaneyslu er einnig mikilvægt miðað við börn og ungmenni eru viðkvæmari, þar sem heilinn hefur ekki þróast að fullu fyrr en 25 ára. Þetta þýðir að lyfjanotkun getur haft alvarlegar afleiðingar fyrir þroska barnsins bæði til skemmri og lengri tíma. Árið 2012 kom út bók sem olli straumhvörfum í mannréttindum og alþjóðlegri vímuefnastefnu. Höfundarnir Roxana Stere og Stephan Dahlgren rannsökuðu þar afstöðu alþjóðlegra mannréttinda gagnvart vernd barna fyrir vímuefnanotkun, framleiðslu og mansal eins og sett er fram í Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna. Niðurstaðan er sú að þjóðir heims verða að setja sér vímuefnastefnu sem ýtir undir vímulaust samfélag til að skapa öryggi barna samanber Barnasáttmálann. ^[4] Í bókinni kemur líka fram að nútíma vímuefnaneyslu faraldurinn hófst á heimsvísu fyrir alvöru á sjöunda áratugnum. Síðan þá hefur almenningur, sérstaklega börn og ungmenni verið berskjölduð fyrir sífellt stækkandi lista af sterkum vímuefnum.

Narkotiska Politiskt center NCP í Svíþjóð tók saman skýrslu um Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna og rétt barna í Svíþjóð með tilliti til vímuefnamála. ^[5] 33. gr. sáttmálans segir: „*Aðildarríki skulu gera allar viðeigandi ráðstafanir, þar á meðal á sviði löggjafar, stjórnáslu, félagsmála og menntamála, til verndar börnum gegn ólöglegri notkun ávana- og fíkniefna og skynvilluefna svo sem þau eru skilgreind í alþjóðsamningum sem um þau fjalla, og til að koma í veg fyrir að börn séu notuð við ólöglega framleiðslu slíkra efna og verslun með þau.*“

Fókusinn er á barninu. Einnig er leiðarljós samningsins um réttindi barnsins; að ávallt verði tekið tillit til hagsmuna barnsins og að hvert barn eigi rétt á lífi, lifun og þroska. Þrátt fyrir þetta skortir oft skýrt sjónarhorn barnaréttinda í vímuefnaumræðunni.

Svíar hafa samþykkt ítarlegri skýringar (Barnkonventionsutredningen) sem taka enn fastar á grein 33. ^{[6] [7] [8]}

Hverjir græða mest á að löggleiða neysluskammta? Ekki fólkið með alvarlega vímuefnaröskun. Það eru tveir hópar sem hagnast mest á þessu frumvarpi. Það er fólkið sem

vill neyta fíkniefna í afþreyingarskyni (og heldur að það geti alveg forðast fíkniröskun) og síðan er það hópurinn sem græðir langmest – **fíkniefnaiðnaðurinn, fíkniefnaframleiðendur og fíkniefnasalar**.

T.d., tóbaksiðnaðurinn er búinn að vinna að því að lögleiða kannabis frá 1970. Næsta skref hjá fíkniefnaiðnaðinum á eftir þessu frumvarpi er að lögleiða sölu og framleiðslu. Ef framleiðsla og sala er ólögleg þá eru þeir sem framleiða og selja glæpamenn og eitt af markmiðum þeirra sem styða frumvarpið er að fækka glæpamönnum. Síðasta skrefið væri svo lyfseðlar fyrir efnunum borgaðir af Ríkinu. Fullkominn kapitalismi.

Það er mjög skrítið að sjá sama fólk og berst gegn mansali og þrælalaldi á Íslandi og um allan heim styðja frumvarp sem hjálpar mest fíkniefnaframleiðendum – þrælahöldurum - sem eru öfgafyllsta tegund af græðgiskapitalisma.

Því hvað er meira arðrán en að selja vöru sem hlekkjar neytendur hennar í þrælakistu og rænir þá fé, heilsu og lífi?

„Hugmyndafræði skaðaminnkunar vísar til stefnu, verkefna og verklags sem miðar fyrst og fremst að því að draga úr neikvæðum heilsufarslegum, félagslegum og efnahagslegum afleiðingum, notkunar löglegra og ólöglegra vímuefna, án þess að meginmarkmiðið sé að draga úr vímuefnanotkun.“

Án þess að meginmarkmiðið sé að draga úr vímuefnanotkun. Hvernig hefði þessi hugmyndafræði dugað gegn tóbaksreykingum árið 1980 þegar helmingur fullorðinna á Íslandi reykti?

Þessi hugmyndafræði vinnur gegn lýðheilsustefnu okkar. Því fleiri sem neyta vímuefna því meiri skaði. Það má halda því fram að þessi hugmyndafræði að draga ekki úr vímuefnanotkun sé klæðskerasniðin fyrir fíkniefnaiðnaðinn. Hér sér Ríkið og sjálfboðaliðar um að halda neytendunum sem lengst á lífi og fíkniefnaiðnaðurinn græðir og græðir á fíkniprælum sínum. **Einkavæða gróðann, ríkisvæða tapið.**

Það má benda á það að eins og meðferðarúrræði eru svelt í dag og langir biðlistar hjá SÁÁ og fleirum, þá hentar það áfengisiðnaðinum mjög vel.

Það að leyfa neyslurými fyrir ákveðin fíkniefni í æð þýðir ekki að það þurfa lögleiða neysluskammta fíkniefna alls staðar. Talandi um fíkn þá eru sumir haldnir ákafri bíla- og hraðafíkn og eru opin neyslurými fyrir þá, kvartmílubrautir og rallíkrossbrautir. Það þurfti ekki að afnema hámarkshraða allsstaðar til að þetta fólk með hraðaröskun gæti stundað skammlaust hraðakstur.

Lögleiðing bjórs. Bjórinn var leyfður með lögum árið 1989, ári eftir að Alþjóðakrabbmeinsstofnunin hafði lýst því að áfengi væri „fyrsta flokks“ krabbameinsvaldur. Vissulega hefur breyst hvernig áfengis er neytt. Menn sitja nú meira að sumbli, sitja lengur og oftast og fleiri. Áfengisneysla hefur næstum því tvöfaldast við það að bjórinn var leyfður. Skorpulífur sem varla sást verður sífellt algengari. Vogur og önnur meðferðarúrræði eru yfirfull og langir biðlistar. Áfengi veldur ekki bara áfengisröskun heldurlíka yfir 200 sjúkdóma- og slysaflokkum. Hvað með annan skaða sem þessi fíkniefni sem á að lögleiða valda? Skoðum þá lista. T.d. mikil kannabisneysla -geðrof, varanleg lækkun á greindarvísitölu, skemmdir á DNA. Við vitum að áfengisneysla getur valdið fósturskaða. Hvað með neyslu kannabis á meðgöngu? Svarið er já.

Í dag er viðvarandi skortur á meðferð og úrræðum og stjórnvöld láta forvarnir sitja á hakanum. Sérstaklega þær forvarnir sem hvetja fólk til að sleppa alveg fíkniefnum. Falleg loforð gefin en lítið staðið við þau. Frekar skorið niður en hitt. Það vantar heildarstefnu til lengri tíma með miklu meira fjármagni. Þau sem aðhyllast skaðaminnkun talað mikið um um afgangavæðingu í Portúgal árið 2001 og vísað til þess að allt gangi vel þar og tala um Portúgölsku leiðina. Í skjalinu Áform um lagasetningu - afgangavæðing neysluskammta^[9] stendur „í þeim breytingum sem urðu í Portúgal árið 2001 en það ár tóku gildi lagabreytingar þar í landi sem aflögðu refsingar vegna vörslu neysluskammta ólöglegra vímuefna.“ Hér stendur skýrt sem aflögðu refsingar. Þetta er einfaldlega **rangt!**

Skaðminnkunarfylgjendur virðast ávallt tala um Portúgal eins og þar hafi verið lögleiddir neysluskammtar. Annað hvort hafa þeim verið sagt þetta og trúað þessu og aldrei tékkað hvort að þetta væri rétt eða þeir kjósa að halla réttu máli. Ef þeir vita ekki hið rétta skýrir það af hverju þeir hrósa Portúgal í hástert en vilja ekki gera eins og þar heldur **ganga miklu lengra og lögleiða fíkniefni**.

Hið rétta er að í Portúgal er *neysla* og *varsla* fíkniefna **bönnuð** en þeir sem eru teknir með 10 daga skammta eða minna fá *væga meðferð – lögreglan tekur efnin af þeim* og sendir neytandann fyrir nefnd sem á að hjálpa neytandanum við ákveða að fara í meðferð og getur nefndin beitt hann ýmsum viðurlögum (vægum refsingum).

Verra er að þessi fullyrðing um aflagðar refsingar í Portúgal er sett fram í minnisblaði Heilbrigðisráðuneytisins til undirbúnings lagafrumvarpi. Lélegur undirbúningur, sérstaklega í ljósi þess að nákvæm lýsing á lögnum er í Umsögn IOGT á Íslandi um „Frumvarp til laga um breytingu á lögum um ávana- og fíkniefni, nr. 65/1974 (varsla).150. löggjafarþing 2019-2020. Þingskjal 23 — 23. Mál. Lagt fram 7. Nóvember 2019 eða rétt rúmu ári síðan og liggur fyrir inn á vef Alþingis.^[10] Við bendum háttvirtum Alþingismönnum vinsamlegast á að lesa umsögnina og nýjustu skýrslu frá NPC um lærdóm frá USA, Kanada og Uruguay.^[11]

Staðreyndin er sú að refsilækkun í Portúgal var aðeins ein af þrjátíu aðgerðum, þar á meðal að tvöfalda fé í meðferðarúrræði. Mikið hefur verið rætt um að dánartíðni vegna eituryfa hafi minnkað mikið í Portúgal við afgangavæðingu en staðreyndin er sú hún hafði þegar minnkað um 20% áður en lögini tóku gildi. Dánartíðnin hélt áfram minnka til 2008 en í heimshruninu þá dregið mikið úr fjárframlögum til meðferðar í Portúgal og nú er dánartíðin orðin jafnhá og 2001. Sjá: Decriminalisation of Drugs What can we learn from Portugal? ^[12]

Eistland afgangavæddi árið 2002, ári á eftir Portúgal, en Eistum er ekki hampað af fylgjendum lögleiðingar því Eistland hefur trjónað á toppnum í Evrópu í dánartíðni vegna vímuefna. Það sýnir að það eru aðrir þættir sem ráða miklu um dánartíðnina. Svíþjóð herti refsingar árið 1993 og lögini þar hafa verið óbreytt síðan. Dánartíðnin hefur farið upp og niður í Svíþjóð á þessu tímabili. Nú á allrasíðustu árin hefur dánartíðnin bæði í Svíþjóð og Eistlandi lækkað og er það rakið til öflugra lögregluaðgerða sem upprættu fentanyl-smyglhringi.

Það er mjög einkennilegt að **heimurinn er með 3 mismunandi stefnur í vímuefnamálum:**

Stefnan í tóbaksforvörnum er mjög skýr og einföld: **Hættu að reykja – ekki byrja að reykja**. Um 1980 reyktu um 50% fullorðinna á Íslandi tóbak en í dag 7,6 %. Skýr, einföld stefna. Frábær árangur.

Áfengi – Takmarkaðu neysluna eða slepptu að neyta áfengis. Feilspor á Íslandi – bjór leyfður 1989 – neysla síðan næstum tvöfaldast. En íslenska módelið – algjör viðhorfsbreyting fullorðinna á mótí áfengisneyslu unglunga. Núna yfir 50 % framhaldskólanemenda hafa aldrei bragðað áfengi! Þar hjálpar að áfengiskaupaaldur er 20 ára en ekki 18!

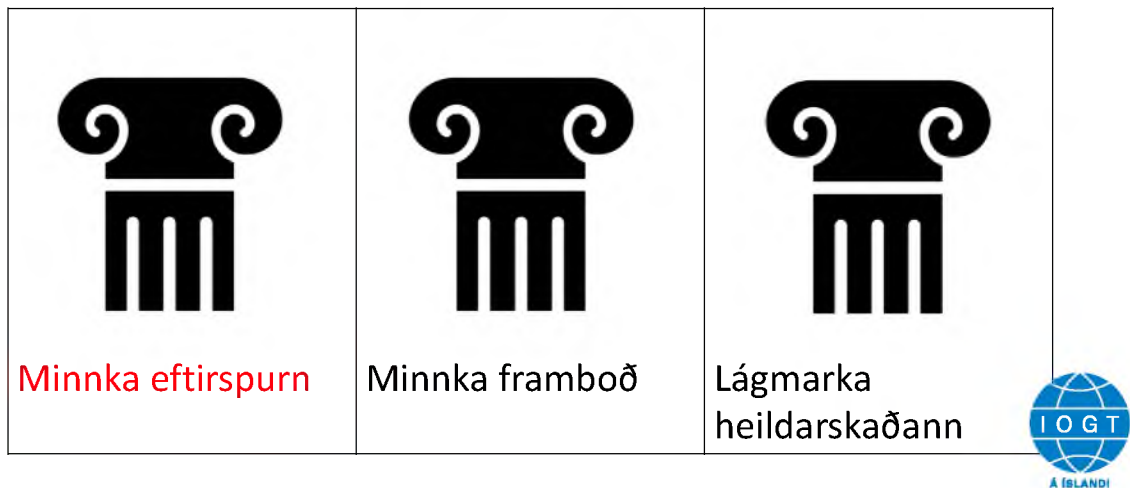
Önnur fíkniefni, 500+ efni – við verðum lögleiða þau!

Sum þessarra eru svo lífshættuleg að eina leiðin til að minnka hættuna er að lögleiða þau! Fáir nota þessi efni – en um að gera að leyfa öllum að prufa.

Myndi þessi aðferðafræði virka á aðrar „fíknir“? Hraðafíkn, stelsýki, íkveikjuárattu, ... ?

Ættum við að leyfa ótakmarkaðan hraða alls staðar, leyfa fólki með stelsýki að stela úr búðum, leyfa fólki með íkveikjufíkn að kveikja í húsum, og svo framvegis? Og bíða þangað til að þetta fólk með þessa röskun áttar sig og vill leita sér hjálpar?

Forvarnir – þrjár grunnstoðir

Forvarnir byggjast á þrem meginstoðum. Að minnka eftirspurnina, að minnka framboðið, og að lágmarka skaðann. Ekki minnka skaðann heldur að lágmarka skaðann bæði fyrir neytandann og þjóðfélagið. Mikilvægast er að minnka eftirspurnina því auðveldar allt hitt og lágmarkar skaðann. Því færri sem byrja því færri fara illa út úr neyslu.

Hér er tillaga að heildrænni forvarnastefnu

Heildarforvarnastefna til næstu 10 ára.

*Stefnan gerð með **lýðheilsumati** og mati á samfélagslegu tjóni og ágóða af aðgerðum og hvernig má lágmarka **heildarskaðann**.*

Stefnan eflir ekki fíkniefnaframleiðendur og –sala.

*Stefnan byggð á stoðunum þremur með mestu áhersluna á að **minnka eftirspurn**.*

Bæði með fræðslu og að greina börn og unglingar í „áhættuhópum“ snemma og studd áfram gegnum allt skólakerfið til að koma í veg fyrir að þau leiti í vímuefni.

Meðferðarúrræði verði elfd og stóraukin.

Forvarnastarf fái 10 milljarða á ári næstu 15 árin, mest í sífelluverkefni.

IOGT á Íslandi lýsir sig fúst til samstarfs við heilbrigðisráðuneytið varðandi mótun heildarstefnu forvarna. Við erum tilbúin að hitta starfsfólk ráðuneytis eða ráðherra til frekari viðræðna um forvarnir og jafnframt aðstoða við gagnaupplýsingar.

Skjótasta og skilvirkasta leiðin til að bæta heiminn er að lifa vímuefnalausum lífsstíl.

Með vinsemd og virðingu, fyrir hönd IOGT á Íslandi
Björn Sævar Einarsson, Formaður IOGT á Íslandi

- [1] <https://www.althingi.is/altext/151/s/1193.html>
- [2] <https://www.althingi.is/lagas/151a/1974065.html>
- [3] <https://vancouversun.com/opinion/columnists/daphne-bramham-decriminalization-is-no-silver-bullet-says-portugals-drug-czar>
- [4] <https://www.wfad.se/images/articles/Protectionfromdrugs2012.pdf>
- [5] http://narkotikapolitisktcenter.se/wp-content/uploads/2020/11/NPC-reder-ut_Barnkonventionen-och-narkotika-1-1.pdf
- [6] <https://www.regeringen.se/4abd8f/contentassets/3c4668adf3534dbc8ac4a7a9daa6416a/barnkonventionen-och-svensk-ratt-sou-202063-volvm-1.pdf>
- [7] <https://www.regeringen.se/4abdc2/contentassets/3c4668adf3534dbc8ac4a7a9daa6416a/barnkonventionen-och-svensk-ratt-sou-202063-volvm-2.pdf>
- [8] <https://www.regeringen.se/4abd86/contentassets/3c4668adf3534dbc8ac4a7a9daa6416a/barnkonventionen-och-svensk-ratt-sou-202063-volvm-3.pdf>
- [9] [https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\\$Cases/Details/?id=2884](https://samradsgatt.island.is/oll-mal/$Cases/Details/?id=2884)
- [10] <https://www.althingi.is/altext/erindi/150/150-417.pdf>
- [11] file:///C:/Users/Bindindissamt%C3%B6kIOGT/OneDrive%20-%20IOGT/018%20IOGT/NPC_Rapport_Amerika_korr2.pdf
- [12] http://narkotikapolitisktcenter.se/wp-content/uploads/2021/03/NPC_Portugal_Decrim_Enq.pdf